

Előfizetési árak
 Hónaponta 8 kor., félévire 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések másokéval árak szerint.

A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendőek.
 Keziratok vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.
 ha a lap anyagi részét illető köz-
 lemények az előfizetési penzek küldendőek.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Az ujpesti hírlapirodalom.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Ujpest, január 22.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Közszerszerte beszélnek és illetékes helyen is megerősítik, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter nem engedte meg Mártonffy Imre székesfővárosi tanítónak hogy az „Ujpesti Közlönyt“ tovább szerkessze, mert egyáltalában nem engedi meg a tanítóknak, hogy szaklapokon kívül más lapokkal foglalkozzanak.

Engedje meg igen tisztelt Szerkesztő ur, hogy ez alkalomból én is elmondhassam a „Közérdek“ hasábjain az ujpesti hírlapirodalomra vonatkozó véleményemet, a mely meglehet egyenlő sorsban fog a „falra hányt borsóval“ részesülni, de meglehet az is, hogy gondolkozóba ejti egy kissé az elméket és tisztázni fogja az eszméket.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy subjektív szempontból bármiként sajnálom is, hogy Mártonffy Imre barátunkat megfosztotta nagyhatalmi állásától a miniszter rendelete: objektív szempontból csak helyesebb tudom a közoktatásügyi kormány eljárását, mert ebből azt látom, hogy nemcsak a tanítói kar tekintélyét törekszik megóvni a közélet küzdterének porától és sarától, hanem elég magasztos hivatásuknak a lelkiismeretes betöltésére is szorítja őket.

Hiába kapaszkodik ugyanis bárki, akár a hiúság, akár az érdek, akár a stréberség, akár a nemes ambíció létráján, tény az, hogy két urnak szolgálni nem le-

het, mert minden pálya, minden hivatás: az egész embert, az embernek minden testi és lelki erejét a maga számára követeli. Az összes kötelességek lelkiismeretes teljesítéséről különben szó sem lehet!

Eppen ezért szerettem volna ez évnek elején ügyvéd kollegámnak dr. Sugár Bódognak is oda kiáltani azt a német példaszót: „Suszter, maradj a kaptafádnál“, mert sok tekintetben inkompatibilisnek tartom a gyakorló ügyvédséget a szerkesztői állással, a mennyiben az egyik állását kiaknázhatja a másik javára, s erkölcsi pressziót gyakorolhat több irányban mind a kettővel; és mert tapasztalatból mondhatom, hogy az ujságíró ügyvéd se nem ujságíró, se nem ügyvéd.

Megengedem, hogy dr. Sugár Bódog ügyvéd kollegám meg fogja ezáfolni az életet s az én tapasztalataimat, de már én csak megmaradok abban a szent meggyőződésben, hogy a politikai, a társadalmi élet és maga a hírlapirodalom is egyaránt azt követelik, hogy a hírlapirodalom munkásai hivatásos hírlapírók legyenek.

Ujpestnek ez idő szerint legjobb tudomásom szerint 6 hírlapja és csak két olyan szerkesztője van, akinek a hírlapírás, a lapszerkesztés az életpályája, az egyedüli hivatása.

E kettő: a „Közérdek“-nek a felelős szerkesztője, a kinek 32 év óta ismerem az írói és hírlapírói munkásságát és az „Ujpesti Hírlap“ felelős szerkesztője, a ki husz év óta élvezzi a hírlapírás függetlenségét és — töviseit.

A többi? . . .

E kérdésnél elérkeztem levelem tulajdonképeni kérdéséhez, a mely a következőleg hánzik:

Van-e Ujpesten két lapnál több lapnak letjogosultsága?

Szerintem nincs!

Egy aggnevezett kormányparti- és egy tárgyilagossá ellenzéki lap tökéletesen elég ennek a községnek. Kettőnél több: betegség és egyenes visszaélés annak a művelt közönségnek az áldozatkészségével, a mely lapokra részint hazafiságból, részint irodalom-pártolásból, részint társadalmi állásból fogva előfizet.

Visszaélés! Sulyos szó, de kimondtam, kimondtam pedig azért, mert Ujpest állítólagos 40.000 lakosa között csak 300-at ismerek olyat, a ki a nyilvános élet iránt érdeklődik, csak 200-at, a ki hírlapokra előfizet és e 200-nak az állami és községi adókon kívül minden néven nevezendő társadalmi és jótékonyági adó is a nyakába szakad. A társadalmi és jótékonyági adó pedig — Ujpesten — a legtöbb esetben, jóval túlhaladja és így terhesebb az állami és községi adóknál.

No már bocsánatot kérek, de ezeket még négy, öt, hat lapnak az előfizetési árával is megterhelni: egy kissé több a soknál.

Fennebb hangsúlyoztam „a tárgyilagossá“ szót, még pedig nem ok nélkül.

Ellenzéki lapjaiak ugyanis — és itt bocsánatot kérek, ha nagyon őszinte vagyok — egyáltalában nem tárgyila-

A háziasság dicsőítése.

(Folytatás.)

A háziasság legfőbb követelménye a kölcsönös szeretet. *Horváth Janka.*

A háziasság főkövetelménye vidámságot terjesztene és rendet tartani a házi tűzhely körül. *Hunyady Margit.*

A háziasság főkövetelményének a boldog családi életet tartom; az asszony szívesen mond le a fenyűzésről és a zajos élvezetekről, csillogásról és a társadalom egyéb csábításairól, ha boldog az otthona. *Hegyi Aranka.*

A házasság és a háziasság főkövetelményének tartom — a lemondást. *Ignotus*

Én azt gondolom, hogy a »háziasság követelménye« a »Ház« szerint különbözik és az az asszony felel meg neki tökéletesen, a kinek az férje tiz esztendei házaselet után is örömet meg haza. *Jászai Mari.*

A háziasság főkövetelménye az, hogy a nő az urát szeresse! *Jókainé Nagy Bella.*

Házias a nő, ha szeretettel csügg otthonán

es szellemét egyéb tehetségeivel együtt a házára pazarolja, nem pedig a Koronaherceg-utezara vagy — kaszinóra.

A családnak szüksége van tenger gyöngédsegre, nagy, erős lelekre, úde kedélyre, magas, művelt szellemre, egyszóval — egész nőre!

Azert fel a házasságtól, mert tudja mind ezt, és megis imádjá házon kívüli hivatását, a szinpadot: *Küry Klára.*

Most, hogy helegik nem játszotlam, teljesen a háztartásra adtam magamat. Az »otthon«-omnak oltam és úgy tapasztaltam, hogy csak az az asszony töltheti be méltóan a hivatását mint családanya és asszony, a ki kizárólag ennek él. Egész embert követel magának az »otthon«.

Én pár hétig ilyen »egész ember« lehettem, habár csak asszonynak születtem. *Lánczy Ilka.*

Jó asszonyok.

. . . A mit a nőben annyian szeretnek,
 A mi a nőben szerelem:
 Csipetnyi része csak a szeretetnek,
 A mely szívükbe' végtelen.
 Szép fejükön a jószág glóriája
 Veszendő nem lehet soha —
 Imádkozik, ki önöket imádjá,
 Szívük az isten temploma.

Es ez a szív ki nem fogy leleményben,
 Hogy merre szórja szegényét:
 Titokba', hogy ne tudja a szegény sem
 S ne szegyelje a nyomorát.

Már-már irigyem a szűkölködőket
 S a sorsukkal kibekülőket:
 Mihelyest egy szép nő pártfogolja öke,
 Gyönyörűség — szenvedniök!

Makai Emil

Ön kérde: »Mit tartok a háziasság legfőbb követelményének?« A kötelességerzést s a jó időbeosztást.

Azt tartom:

A háziasság nőnek mindenképpen felelt kell szorotni otthonát, a munka változatosságában kell örömet és szórakozást találnia, minden kiesiségre ki kell terjesztenie figyelmes gondoskodását, tudta nélkül egy szegnek sem szabad a háznál meglazulni, mindent látni s mindent hallania kell, mi házában történik, de azért a világra nevezve sem szabad elvesznie. Úditse fel lelkét igaz barátok társaságában, kepezze szellemét olvasmányokkal s mindezzel képes lesz, ha a háziasság legfőbb követelményeivel bír: van kötelességerzése s helyesen tudja idejét beosztani.

Mezriczky-Szalay Álix.

Az én nézetem szerint nem azt magasztaljuk háziasság nőnek, a ki nem mozdul ki a házból. A háziasság az, a ki a maga házat vonzóvá tudja tenni másoknak, különösen a családtagoknak.

A nagyvilági nő olyan, mint a nap, megszire ragyog és mindenkit kápráztat.

A háziasság nő olyan, mint a lámpa, bevilágítja a szobáját. *Mikszáth Kálmán.*

(Folyt. köv.)

gosak. Csaknem minden cikkben személyeskednek s van olyan is, amelynek kifejezései sokszor mélyen az irodalom színvonala alatt állanak.

Ez pedig nemcsak hogy az ujbpesti hírlapirodalom tisztességének árt, hanem árt a közügyeknek is s a kedélyeket, a viszonyokat elmérgesíti.

Ellenzéki hírlapjainknak a személyeskedésen kívül nagy hibájuk az is, hogy hónapokon át tárgyalnak egy és ugyanazon kérdést s a támadás kedvéért még akkor is izgatnak bizonyos határozatok ellen, amidőn ezek már másod és harmadfokulag is helyben hagyattak.

Már pedig a magyar ember csak a káposztát szereti felmelegítve, de a le-tárgyalt, leszerkesztett állítólagos szabálytalanságoknak folytonos telhánytorgatását bizony se nem szereti, se nem olvassa; már pedig a harmadfokulag is jóvábagyott határozatok ellen szóval és írásban tüntetni nem alkotmányos emberekhez illő dolog.

Végre nagy hibája ellenzéki lapjainknak az is, hogy rendesen felületes információ alapján s a törvényeknek, szabályrendeleteknek nem ismerése vagy fiskális észszel való kiforgatásával írják cikkeiket, csak azért, hogy borsót törhessenek az előjáróság orra alá, csak azért, hogy a könnyen félrevezethető közönséggel elhitethessék, hogy ők nem félnek — mint a népdal mondja — se a szolgabirtótól, se a viczispátótól, de még a minisztertől sem.

Mindezzel azonban csak azt érik el, hogy a művelt, józan gondolkodású közönség elfordul tőlük és sajnálkozik a fölött, hogy a községnak nincs komoly tárgyalagosan ellenőrző hírlapja.

Ha majd lesz — aminek én fogok legjobban örüdeni — akkor szintén én leszek az első, aki azt fogom mondani, hogy Ujbpest büszke lehet hírlap irodalmára, egy kormánypartí, mint ellenzéki hírlapjára, mert két tárgyalagos, igazságot kereső, magas irodalmi színvonalon álló hírlapnak a jótékony hatását nemcsak a községi, hanem társadalmi életünkön is csakkamar észlelni fogjuk.

Ezek az én szerény nézeteim az ujbpesti hírlapirodalomról és hírlapokról; amelyeket mindenkinek becses figyelmébe ajánl s amelyeknek közzétételét tisztelettel kéri

Andronikus.*

*Az előkelő kézből eredt levélnek szívesen adtunk lapunkban helyet, s a kérdésről legközelebb magunk is emondjuk meg a nézeteinket. Szerk.

H I R E K.

— **Ezer korona a népkönyha számára.** Ujbpest közseg előjárósága, a községi képviselőtestület utasítása folytán, egy meleg hangú felhívást intézett az emberbarátokhoz, amelyben arra kérte őket, hogy az ujbpesti népkönyha s a melegítő szoba költségeinek fedezésére adományokat gyűjteni kegyeskedjenek, miután a munkásnép nyomora, a télfolyamán oly arányokat öltött, hogy az anélkül is túlterhelt közpenztár, a szükséges költségeket fedezni keptelen. Ilyen felhívást és gyűjtő-ívet küldött az előjáróság Gróf Károlyi Sándornak is, aki f. hó 23-án 1000 koronát küldött a népkönyha cseljaira a közseg előjárósága, Ujbpest földes urának ez önmagát dicsérő nagylelkű adománya nem csak arról tanuskodik, hogy Gróf Károlyi Sándor szíve nem zárkozik el a valódi nyomor elől s örömeit áldozik a nép inségének enyhítésére, hanem jó példát is mutat azok számára, akiket földi javakkal megáldott az ég.

— **A legtöbb adót fizetők képviselői a községi képviselőtestületen.** A közseg előjárósága-hoz érkezett bejelentések szerint a legtöbb adófizetők közül gróf Károlyi Sandort: Dr. Dömötör László-, Löwy Ármín és fiait Löwy Ernő-, Mauthner Testvéreket: Mauthner Mihály-, Dr. Daitsch Edénét; Kronpecher János-, a Villányi utoda czeget: Dr. Sugár Bódog fogja a folyó évben a községi képviselőtestületben képviselni.

— **Községi segédorvosi allas.** Közsegünk tisztí orvosa Dr. Hédervári Soma, tekintettel a közseg lakosságának nagymérvű emelkedésére s az egészségügyi teendők egy ember erejét és idejét túlhaladó megszorodására egy ujbpesti községi segédorvosi allas rendszeresítéséért folyamodott a vármegyei törvényhatósághoz, a mely az illetékes tényezők meghallgatása után, a kérelemnek valószínűleg eleget is fog tenni, mert tagadhatatlan tény az, hogy közsegünkben a hivatalból végzendő egészségügyi teendőket egy orvos már alig képes elvégezni.

— **A járvány-kórház sürgetése.** Dr. Hédervári Soma községi és tiszt.-megyei orvos egy alaposan megindokolt beadványt intézett a közseg előjárósága-hoz, illetőleg képviselőtestülethez, a melyben a járvány-kórház felelő-tését sürgeti. Dr. Hédervárinak tökéletesen igaza van. E kérdésnek megoldása közsegünkben elsőrendű kérdés s tovább halasztást nemcsak azért nem tűr, mert a jelenlegi járvány-kórháznak csufolt régi temetői helyiség semmi tekintetben sem felel meg az igényeknek s nem is a közseg tulajdona, de nem tűr halasztást azért sem, mert járvány esetében, közsegünk lakosságának kilenczted része sem a beteget nem képes elkülöníteni az egészséges gyermekektől, sem az egészségeset a betegetől s így nincs az istennek az az orvosa és egészségügyi tanácsa, a mely a járványok rohamos terjedését meg tudná akadályozni.

— **Egy telekfelosztás sürgősége.** A főszoigabiroi hivatal, gróf Károlyi Sandornak a pamutfonó-gyár mögötti s a Vasut-utca baloldalán elterülő területre vonatkozó telekfelosztási kérvényt az összes okmányokkal együtt, azon utasítással küldte le a közseg előjárósága-hoz, hogy a telekfelosztás iránti kérvényt sürgősen intézze el s az e tárgyban hozandó képviselőtestületi határozatot legkésőbb f. é. február hó 15-ig terjessze föl.

— **A pestmegyei gazdasági egyesület által rendezett nepies gazdasági előadások.** A melyeknek elnöke Majláthy István megyebizottsági tag volt, véget érték. Az egyesület hat kerületének 51 közséjében 64 előadást tartott 84 tárggyal. Az egyesület hat kerületében ez évben is rendezett előadásokat, de most már Czeglédén és Hala-on állandósítják a gazdasági tanfolyamokat, a melyeken a mezőgazdaság minden ágát fogják naponta előadni. Ezenkívül 42, minden járás kijelölendő közséjében három előadást fognak tartani, a melyeknek rendezésével Serfőző Géza gazdasági titkárt bízták meg. Az egyesület ez évtől kezdve a községek állattenyésztésének előmozdítására beszerzi az apaállatokat és részleffizetésre, árkedvezménynyel osztja azokat szét. Az egyesület igazgatóválasztmányja elhatározta, hogy baromfi-nevelő-telepet létesít s a fajsziarnyasokat díjtalanul osztja ki a községekben. Elhatározta továbbá, hogy az Erzsébetligetek ültetését minden módon előmozdítja s e célból a halasi fateleperől több ezer szépen fejlődött fenyőfákat oszt ki a községek közt. Az egyesület most folytat tárgyalásokat a peronoszpóra ellen használható szernek beszerzésére, a melyeket a nemrég megalkotott megyei szabályrendelet szerint a gazdasági egyesület oszt szét majd a gazdák közt a községekben.

— **Munkasközvetítés.** Munkasközvetítés cseljából kiadatott miniszteri rendelet alapján Pestmegye törvényhatósága a központi munkasközvetítői teendők ellátásával Serfőző Géza vármegyei mezőgazdasági előadót és helyettesül Gaykheffer István gazd. egyi. s titkárt bízza meg.

— **Az ujbpesti polgári kaszinó** f. é. január hó 28-án d. u. 5 órakor tartja rendes évi közgyűlést, melynek évi jelentés, zárszámadás, indítványok s tisztujítás képezik a tárgyat.

— **A keményseprő kerületek beosztása** tárgyában megtartandó tárgyalásnak határnapját a járás főszoigabirája nem f. hó 26-ára,

hanem f. hó 27-ére tűzte ki. Midőn ezzel lapunk mult számának egyik sajtóhibáját helyre igazítjuk, figyelmezteljük az érdeelt keményseprőket, hogy nem f. hó 26-án, hanem 27-én d. e. 8 órakor tartoznak Váczon megjelenni.

— **Egy utólagos árvizi-számla.** A B. U. R. vasut igazgatósága se többet se kevesebbet nem követel a községtől, mint 1097 koronát azért, mert az utolsó árviz alkalmával a zsilipjét elzárta. Vajjon mit adott volna a B. U. R. vasut a községnak, ha zsilipje nyitva marad, s azon a viz beözönelve, a közseg egy részét előnti? Eltekintve azonban ettől, a követelés alapossága iránt alapos ketelyek merültek fel.

— **A községi számvizsgáló bizottság** az 1898-ik évi községi számadások vizsgálatát befejezte s jelentése a községi képviselőtestület legközelebbi közgyűlésen fog előterjesztetni.

— **A műcsarnok téli kiállításán** látható szobrok közül bennünket különösen érdekelhet Andrejka József szobrász-tanár nagyobb alkotásu műve a »Legyen meg a te akaratod«. Érdekel pedig bennünket leginkább azért, mert a művész köztünk el, csendben, feltűnés nélkül dolgozik. A »Magyar Geniusz« f. é. 3-ik számában a következőket írja róla: »Andrejka József szobrász. Még pedig a javából. Tudás, nagy intelligencia es mely erzes jellemzi. Mindazáltal még nem fedezte fel senki. Pedig neve némileg emlekeztet a Szabolcskára, a ki a hírességet annak a körülménynek köszönheti, hogy a Kisfaludysta református sógorok szükségét érezték annak, hogy egy ifju ev. ref. pótát krealjanak. Nem tudom, hogy Andrejka milyen vallásu, de annyi bizonyos, hogy nem szerencses csillag alatt fogott a vésőhöz, mert nála sokkal kisebb kaliberű szobrászok sokkal gyorsabban jutottak renommeehoz es a vele járó megrendelésekhez. Hogy teljességgel megérdemelne, mutatja a Műcsarnok téli kiállításán látható műve, »Legyen meg a te akaratod«, Mennyi közvettlenség, mily nemes mozdulat, mily megadó fájdalom nyilatkozik a gyermeke halálán resignáció nya arczában s a holt gyerek merevségét mily kedves naivság enyhíti. Valóban mesterre valló a felfogás s a kivitel legtöbb detálja. De hát a hivatalos körök sem látják be most annak szükségét, hogy egy új concurrenst krealjanak s a napi sajtó nem ér rá új tehetséget kihámozni. Eleg baja van a régiekkel!»

— **Az »Iparos munkások képzésére alakult ujbpesti bizottság«** által mult vasárnapon rendezett előadás ismét igen jól sikerült. Az előadásón Tóth József kir. tanácsos, tanfelügyelő, Illek Vincze esperes-plebanos, a bizottság disz-inőke es több fővárosi tanár vett részt. Az első előadó Endre János volt, ki a ponyva-irodalomról tartott előadást. Utána Mezei Sándor saját kötetemeyeit szavalta el nagy erzessel, mire az »Ujbpesti Dalkör« Erkel András karnagy vezetése mellett »Népdal Egyveleget« enekelt oly nagy hatással, hogy a következő számot csak hosszu tapsvihar után lehetett folytatni. Nagy hatást ért meg el Bodnár Karolin szep enekével es Szlavay Margit ügyes zongorakísérelével. Ezután az »Ujbpesti Dalkör« a »Fohászte« enekelte el, mely annyira elragadta a közönséget, hogy a műsort a »Párisi Ifjak« című szep dallal kellett megtoldania. Ezután is, se hossza, se vége nem volt a tapsnak es a buzgó es fáradhatatlan karnagyot megjeljezték. A többi szereplők közül különösen Fleischer István mint mindig, azután Peer György, Sipos Zoltán es Vágó Géza arattak nagy sikert. Végül Endre János megköszönte Tóth József tanfelügyelőnek es Illek Vincze esperes-plebanosnak a szives megjelenését es az előadás véget ért. Felkel meg emlitenünk, hogy az idei látogatók száma a mostani előadással jóval felültulta a 15.000. Jövő vasárnap, Deák Ferencz halálának évfordulóján Huszar Zoltán szekesfővárosi tanár Deák Ferenczről fog megemlekezni.

— **Kaszino-bál.** Az »Ujbpesti polgári kaszinó« f. é. február havának 3-ik napján, a saját helyisegeiben bált rendez. A bál esti 9 órakor kezdődik. Szemelyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. A 60 tagu vialmi bizottság elén Fekete Gida, Vikár István, Wüsztner Henrik einőkök, Papp Mihály titkár, Salamon Lajos penztáros, Szigyártó Zoltán ellenőr allanak s nevük elég biztositek arra nézve, hogy a bál sikerülni fog.

— **Jelmezes bolond-estély.** Az »Ujpesti Dalkör« jelmezes bolond-estélyt rendez f. e. február hó 24-én a »Közművelődési kör« összes helyiségeiben. Aki valaha részt vett az »Ujpesti Dalkör« hasonló mulatságán: az tudni fogja, hogy dalárdánk tagjai paratlanok a jelmezes bolond-estélyek rendezésében s így biztosra lehet venni, hogy az idén is jó előra meg fogja váltani a belépésre jogosító jegyét, a mely személyenként csak 2 korona s családonként 4 korona. Aki pedig meg nem tesztesült a jó ízű kacagásnak azon élvezetében, a melyet az »Ujpesti Dalkör« jelmezes bohóságai nyújtanak szoktak: az el ne mulassza f. e. február hó 24-én megostromolni az estély penztárát, mert ha nem teszi, önmagát fosztja meg a legkellemesebb mulatságtól.

— **Frey Gusztav — esküdt-bíró.** A budapesti Alkotmány-utcai törvényszéki palotában Zsitvai Leo, kuriai-bíró elnöklése mellett f. hó 18-án sorsolták ki 800 esküdt közül azt a 30 rendes és 10 helyettes esküdtet és az új eljárás értelmében a sajtótárgyalásokhoz szükséges 6 helyettes esküdtet, akik f. e. február havában fognak esküdt-bírói tisztet teljesíteni. A rendes esküdt bírákúlsorsoltak között van Frey Gusztav juttegyári irodafőnök is, akinek valószínűleg már kenyelmelenebb lesz ez a kötelesség teljesítés, mint január havi esküdtársainak, mert ez utóbbiaknak, a kezdet nehézségei folytán egyetlen egyszer se volt dolguk. Február 5-ére azonban már ki van tűzve az első főtárgyalás esküdtészeki bírákkal s február 8-ikán a rendes esküdtészeki sajtópörök megkezdődnek.

— **Az »Ujpesti Petőfi kör«** január 20-án tartotta meg nagy és szép közön eg előtt műkedvelői színelőadással egybekötött táncestélyét. Ez alkalommal színré került Gezy István az »Ördög Matkája« cz. 3 felv. népszínműre. Az előadás kerekded és összevágó volt, a mi Barna Istvánnak, a rendezőnek az érdeme. A szereplő hölgyek közül kitűntek a czimszerepben Ugró Lidike (Judith) ügyes és jó játékaival, valamint szép enekeivel, kit a közönség a nyílt színpadon is többször megtapsolt. Belian Irma (Baricza), ki kedves játékaival elragadta a közönséget és sok tapsot aratott. Klein Laura (Anna), ki nehéz dramái szerepet kitűnően játszott s érvényre is juttatta. Jók voltak meg Szánthó Gizella, Kata szerepében és Bej Honka Sári szerepében, kik ugyancsak szaporán peregették a nyelvüket. A figyelmes rendezőség a hölgyzerep őket egy-egy csokorral lepte meg. A férfiszereplők közül kitűntek Jakobovits Miksa Están szerepében, aki folytonos derűtlenségben tartotta a közönséget s magyaros enekével sok tapsot aratott. Fuchs Jenő, Andor szerepet eléggé jól játszott el. Poók Lajos, Miklos szerepében az igazi paraszt fickót igyekezett utánozni, ami sikerült is neki. Zavodszky Agoston, Marton szerepében ügyesen megállta a helyét. Jók voltak meg Fellner Manó, Fellner József, Weisz Hermann, Boronay Károly. Az előadás után tánc következett, az első negyest 80 pár táncolt s egész éjjel feszelen jó kedv uralkodott, melynek csak a reggel vetett végét.

— **Jovahagyott alapszabályok.** A belügy-miniszter az »Ujpesti Petőfi kör« alapszabályait a jovahagyási záradékkal ellátta.

— **Az ujpesti kereskedő és iparos-ifjak önművelődési köre** f. e. január hó 28-án d. u. 2 órakor tartja közgyűlést. Tárty: Évi jelentések, tisztújítás, indítványok.

— **Halalozások.** A Bierling, Dogliani, Krausz és Wimmer családokat gyászba borította a halál angyla. Bierling Ernőné szül. Wimmer Teréz folyó évi január 20-án, rövid szenvedés után, életének 52-ik és boldog házaságának 27-ik évében jobb letre szenderült. A boldogultnak hűlt tetemeit folyó hó 25-én délután 3 órakor kísérték a gyászaházból (Ujpest, Karolyi-utca 16. sz.) az örök nyugalom helyére, ahol áldás és béke lengjen pórai felett! — Dr. Molnár József orvosudor-, gyógyszerész f. hó 23-án Budapesten meghalt. Özvegye és 3 kiskorú leány gyermeke gyászolja. Temetése ma lesz d. u. 3 órakor a külső váci-uton levő lakásból. Az elhunytat az ujpesti temetőben helyezik örök nyugalomra.

A kéregető község.

— Karczolat. —

A czim hangzatos, — a cikk azonban, mely a czim kedvéért íródott, nem dicséri mesterét.

Csak éppen hogy olyan nagyszerű, mint az a bizonyos óda, a mely sötét felhőként borult Főt. Illék Vincze jubilaris egére!

Én Istenem, de furesák is ezek az ujpesti publicisták!

Az egyik azt szeretné, hogy az előjáróság meztel és fűtetlen fővel járjon s a lackcipőjét, a czilinderjét no meg minden neven nevezendő ingó es ingatlanját ajándékozza oda a »misera plebs«-nek.

A másik azt szeretné, hogy az előjáróság az Árva-megyei tótatyafiak módjára bocskorban járja be a község vagyonosabb polgárait s úgy gyűjtsön a »misera plebs« népkonyhájára.

Hát én Budapestnek se polgármesterét, se főjegyzőjét nem láttam még házról-házra kergetni, de kéré-leveleiket már olvastam s általuk szetküldött gyűjtő-íveket is láttam többször, de soha sem olvastam, hogy valamelyik budapesti hírlap ezért kigunyolta volna őket.

Hogy a bádogszívek ujpesti specialitás megengedem, de hogy az »A kéregető község« czímmel kinyomatott vezető cikk is ujpesti specialitás, az is bizonyos.

Meglátszik rajta, hogy per kedvelő ember írta, azzal a jogi tanácsccsal ugyanis, hogy az előjárósághoz illőbb lett volna kéregetés helyett, a pénzüzeteknél elhelyezett s meghatározott rendeltetéssel bíró tőkekből fedezni a népkonyha s melegítoszoba költségeit, perbe keverte volna az előjáróságot, ha mással nem, hát Csepreghy Pal képviselő ural bizonyosan, aki az előjáróság illeten tenykedeset okvetlenül — meg pedig ez egyszer jogosan — megfélebbelte volna.

»A kéregető község« czímű vezető cikk írója; azt is kimondja, hogy »nyomorultul, minden kritikán aluli módon kezeltetik Uj-
pesten a szegényügy!«

Ne neked községi előjáróság.

Miért osztottál ki a szegények segélyezésére a múlt évben 6000 koronánál jóval többet miért osztasz az idén is 8000 koronát?

Miért áldoztál a múlt évben a népkonyhára 2000 koronánál többet s miért áldozol az idén is a községi pénztárból 3000 koronát?

Miért segélyezted a szegény tanulókat a múlt évben is 800 koronával és az idén 1000 koronával!

Emellett volna fel néhány perczenttel inkább a községi pótdadókat; az ellen a »kéregető község« cikkírójának nem lett volna kifogása, de már az, hogy a népkonyhat naponként látogató 800 embert nem vagy képes a képviselő-tület által e ezetra megszavazott összegből jól tartani s hogy a munkásnép nyomorán meg gyűjtes utján is igyekezel segíteni; olyan bűn: amelyet méltó volt vezető cikkben megróni.

Jövőre jó lesz »A kéregető község« cikkírójának a tanácsát kikérni. Az előjáróság tekintélyének megóvása érdekében ajánlja a

I R O D A L O M.

A »Magyar Bazár«-nak, ennek a legkitűnőbb magyar divatlapnak éppen most jelent meg a f. e. 3-ik száma, a melynek minden során meglátszik jó nevű íróink Wohl Janka gondos szerkesztői keze. Gyönyörű divatképek, izleltes teljes béli öltözékei, a legújabb hajviseletek, kezi munkák, könnyen érthető magyarázatok és szabás-minták, mindarról tanuskodnak, hogy a »Magyar Bazár« bátran kiállja Paris és London legjobb divatlapjaival a versenyt. Szepirodalmi és regény-mellekleteinek összes közleményei tanulságosak és mulattatók. Zenemű-melleklete Hubay Jenő pompás dala, melyet Kiss Józsefnek »O mért oly későn« cz. költeményére írt, kellemes meglepetés a zene- és dalkedvelő hölgyek számára. Egy-
szóval a »Magyar Bazárnak«, a mely angol és francia szines divatképekkel is kedveskedik előfizetőinek: egyetlen magyar hölgy olvasó asztaláról sem volna szabad hiányoznia. A »Magyar Bazár«, mely az Atheneum r. t. kiadásában jelenik meg, előfizetési ára 1/4 évre 4 korona. Iskolák s tanítónók részére csak 3 korona. Mutatványszámokat kívánatra szivesen küld a kiadóhivatal. Czim: »Magyar Bazár« kiadóhivatala Budapest, Kerepesi-uf 54. sz.

A rómaiak.

(A rómaiak története. A Nagy Képes Világtörténet III. kötete. Írta: Dr. Geréb József. Ara bekötve 8 frt.)

Soha sajátosabb race nem élt a világon a rómainál. Nép, melynek lakhelyét körülözönlő a tenger, s mely mégis szárazföldi életet él, ősi lakosságát idegen hajósok látogatták a partokon, s az egész felsziget mégis egy földmívelő város törvényeinek hódol. Maga csak későn, teljes belső kifejlődése után merészkedik tengerre, de akkor meghódítja az egész világot. Megnagyobbítja a történelem színterét: Spanyolországot, Galliát, Britanniát hódítja hozzá s az Alpeseleg és Dunaig viszi határait, később azon tul is. Lassanként a Földközi-tenger minden partja az övé lesz, s az egész világon szétömöl Róma nyelve és hatalma.

S a hová ez a nyelv és ez a hatalom eljutott, ott volt a római szellem.

Soha nép oly erősen magába nem olvasztott idegen nemzeteket, mint Róma Minden, a mit meghódított, birodalmának része lón. »Voll görög világ — mondja Lavisse, — de nem volt görög birodalom; ellenben voli római világ s római birodalom is.«

Lavisse, az ovatos és szelemes francia, mindjárt hozzá is teszi: hogy kétséges azonban, vajon jó volt-e mindenben hatása?

Annai bizonyos, hogy egészen kiölte a meghódított népek nemzeti egyeniséget, meggyilkolta sajátos szellemüket, s midőn a császárság megszűnt, a meghódított népek felszabadultan sem bírtak nemzetekké alakulni. Az olasz, a gall, a spanyol csak a barbarok beolvadása után lettek szert új, nemzetalkodó energiára. A meghódított országok mindenestre gyorsabban fejlődtek Róma uralma alatt, mint fejlődtek volna magokban. De nem hiába tünik fel, hogy a meg nem hódított s hosszasan el nem foglalt országoknak ma kiválóbb szerepök van a világban, s több reményök a jövőben. Miért? Talán mert eddig kevesebbet éltek s így hosszabb jövőre van joguk? Vagy mert amazok nemzetrontó tulajdonságokat örökölték Rómától? Örök titok. A világtörténet egyszer folyt le, s más modjával próbát tenni nem lehet. A találgatás pedig nem tudomány. Az bizonyos, hogy egy nép sem haladt oly következetes logikai uton végig kifejlődése és elpusztulása fele, mint Róma.

Caesar utja a császársághoz az egész császárságnak előképe.

Önzéset és hatalomvágyát nehéz-kórjával együtt örökölték caesar-utódjai. A hatalmi és politikai dolgokban oly eles elmejük voltak, mint egyetlen ókori nép sem: oly nagy és oly maradandó birodalmat egy sem alkotott. A neptribunatus, a provinciák, az imperatorválasztás, mind a legnagyobb politikai fogások közül valók.

A művészetet nem sok eredeti feltalálással vitte előre a római nép. De megis töle származik a kupolafedés és a boltozat. Az építő- és szobrászművészetben műkíneseinek javarészt a külsőt és Rómába szállított görög emlékek, vagy azok drága másolatai teszik. Költői közül Virgilius Homeros tanítványa, Plautus sem eri utól a görögöket, csak Horatius bajol és emel eredeti erővel. Ugylátszik, ilyeshez kevés volt bennök a hajlékonyság és a képzelet. De a hol az igazság alapjára állhattak, a régi vrgy a mai igazság gyakorlatiasabb szeleme érintette őket: a történelemlomben és a politikai beszédekben, ott két paratlan mester áll elő: Tacitus és Cicero.

E sajátos népről, melynek kivált jogi intézményei hatottak napjainkig, most diszes és jeles új könyv jelent meg. A könyv a Nagy Képes Világtörténet III. kötete. Szerzője Geréb József. Pontos, logikus munka, jó írói tulajdonságokkal. Illustrációi is gyönyörűek. Nincsen a római-kori művészetnek egyetlen fontosabb alkotása sem, melynek hű mását meg ne találhatnánk a kötetben. Semmi phantasia nem szentségteleníti meg itt a történeti emlékeket; autentikus és szepen reprodukált képeket látunk oly nagy számban, hogy a könyv valóban egész művelődéstörténeti és művészeti képeskönyv, melyben a legszebb emlékek panorámáját nézhetjük végig rövid idő alatt.

A nagy vállalat leterítésére a Franklin-Társulat és a Revai Testvérek Irod. intézet egyesületek.

A könyv méltó párja a nagy vállalat eddigi köteleinek, s az olvasó épen annyi élvezetet és tanulságot talál benne, mint azokban. Jobb ajánlólevelet könyv mellett nem írhatunk.

É r t e s í t é s.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, **hogy teljesen ujonnan felépült, megnagyított és ujonnan berendezett**

PANNONIAÁHOZ

czimzett **kávéházamat** Arpad-ut 48. szám alatt augusztus hó 10-én megnyitottam.

Nagyérdemű közönség! Mielőtt e nagyobb szabásu helyiségemet igen tisztelt vendégeim becses rendelkezésére bocsátottam, bátorkodom felemlíteni, hogy sem költséget, sem fáradságot, sem pedig időt nem kimélve főtörekvésem oda irányult, miszerint a főváros legnagyobb és legfényesebb kávéházaival minden tekintetben a versenvt kiállhassam és ebből kifolyólag a kor haladásával lépést tarthassak.

Tudva pedig azt, hogy Ujpest nagyrabecsült közönsége mindenkor becses támogatásával ajándékozott meg, — iparkodni fogok ezt csekélységemtől telhetőleg ezután is méltányolni a szerint, hogy ugy a kényelem, mint az egészség szempontjából, kellemes szórakozást nyujthassak, valamint kitogástalan és előzékeny kiszolgálással, mindenféle tekintetben méltó legyek továbbra is igen tisztelt vendégeim nagyrabecsült pártfogására.

Naponta kitünő cigányzene, kifogástalan italok, hideg ételek, a legujabb tekeasztalok, mindenféle szórakoztató játékok valamint az összes hazai és külföldi napi és hetilapok.

A legpontosabb kiszolgálásról biztosítva nagyon tisztelt vendégeimet, ismételve azon alázatos kérésemet, hogy becses támogatásukkal engem továbbra is megajándékozni méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Allandó bérkocsi-állomás Deicht Gézától.

Feldmann József

a »Pannonia« kávéház tulajdonosa.

-8

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZIEHER IGNÁ CZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal 50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyujtja a magyar közönségnek az életkönyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű bocsát, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, minden ur háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet és könyvnyomda.

Magjelenik tizenkét kötetben

támaszt, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Magjelenik füzetes kötetben is

240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadáshoz díszes bőrkötési táblák szállítanak

A Nagy Képes Világtörténet megszerzését:

a) Füzetes kötetben hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kötetben 12 kötetben, 8 frt-ért

a) hirtelenbéli utánvétellel bérmentve,

b) havi 1 frt 50 kros részletfizetéssel.

A rendelést a helyi könyvtárosokhoz vagy a helyi kiadóhoz küldeni.

Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám,

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

nyomatott Fuchs Antal könyvnyomdájában Ujpest, Arpad-ut 20. sz.